

JOZEF MURGAŠ - 160. výročie narodenia

Štátna vedená knižnica v Banskej Bystrici (ŠVK) - Literárne a hudobné múzeum - štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky si v roku 2024 pripomína 160. výročie narodenia slovenského rímskokatolíckeho kňaza, maliara a vynálezcu, priekopníka bezdrôtovej telekomunikácie **Jozefa Murgaša**, ktorý si svojimi patentmi získal uznanie celého sveta.

OSOBNOSŤ JOZEF MURGAŠ

Jozef Murgaš (17. 2. 1864 Jabříková, dnes súčasť Tajova – 11. 5. 1929 Wilkes-Barre) patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenských dejín. Bol nositeľom mnohých talentov. Svoj život zasvätil viere ako obetavý kňaz, nezmazateľnú stopu zanechal v oblasti svetových vynálezov v rádiotelegrafii, výrazné výsledky dosiahol v prírodných vedách, vo výtvarnom umení i verejnej činnosti. Spájal ľudí prostredníctvom viery, vedy i umenia.

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici - Literárne a hudobné múzeum buduje, ochraňuje a sprístupňuje bohatý fond predmetov so vzťahom k Jozefovi Murgašovi. Pri príležitosti 160. výročia narodenia tejto významnej osobnosti našich dejín pripravila multižánrový výstavný projekt **VIERA – VEDA – UMENIE: JOZEF MURGAŠ Z TAJOVA DO WILKES-BARRE**. Projekt sa realizuje vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Veľvyslanectva USA na Slovensku.

VÝSTAVNÝ PROJEKT

Vernisáž výstavy sa uskutoční **17. 9. 2024**. Cieľom projektu je tematicky predstaviť dielo Jozefa Murgaša nielen vo svetle jeho mnohých talentov, ale i vzácnych osobnostných hodnôt. Slobodný duch, neúnavná, systematická práca, odhodlanie prekonávať prekážky v záujme dosiahnutia pozitívneho cieľa sú hodnoty, ktorými Jozef Murgaš inšpiruje súčasné i budúce generácie. Kompozícia výstavy je vo veľkej miere zameraná na zdôraznenie tejto významovej roviny. Osobitný blok je venovaný zachovaným pamiatkam na Jozefa Murgaša na Slovensku i v Spojených štátoch amerických a odkazu v nich obsiahnutom.

Výstavu tvoria predmety z fondov Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici - Literárneho a hudobného múzea, Biskupského úradu v Banskej Bystrici, Slovenskej národnej knižnice - Literárneho múzea, Slovenského národného múzea - Etnografického múzea v Martine, Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici, Galérie umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch i z majetku súkromných vlastníkov. Väčšina je verejnosti sprístupnená prvýkrát: predovšetkým výtvarné diela, ale aj osobné predmety, archívne dokumenty, audiovizuálne nahrávky, a to v reálnej i digitálnej podobe. Výnimočný a jedinečný rozmer dodávajú výstave predmety získané od Spoločnosti slovenského dedičstva vo Wilkes-Barre v Pensylvánii, kde Jozef Murgaš pôsobil polovicu svojho plodného života.

Výstavu počas jej trvania doplnia sprievodné aktivity: *workshopy pre deti a mládež* zamerané na technickú činnosť Jozefa Murgaša v spolupráci so Strednou priemyselnou školou Jozefa Murgaša v Banskej Bystrici, *výtvarné workshopy* pod vedením Mgr. art. Michaely Sabov Tettingerovej. Počas

trvania výstavy bude návštevníkom výstavy po prvýkrát prezentovaný *katalóg výtvarných diel* Jozefa Murgaša.

Autorkou scenára a kurátorskej koncepcie výstavy i katalógu výtvarných diel je **Mgr. Soňa Šváčová, PhD.** Zhotoviteľom dizajnu výstavy je **doc. Pavel Choma, akademický maliar.** Pri realizácii odborné konzultácie poskytli: Stredoslovenská galéria, režisér Mgr. art. Ladislav Kaboš a reštaurátor Mgr. art. Štefan Kocka.

ŠVK – LITERÁRNE A HUDOBNÉ MÚZEUM (ŠVK - LHM) A JOZEF MURGAŠ

Literárne a hudobné múzeum - špecializovaný organizačný útvar Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici vo svojom zbierkovom fonde dokumentuje túto významnú osobnosť vedy, techniky, umenia a kultúry. Zbierkotvornou činnosťou sa múzeu podarilo výrazným spôsobom obohatiť a rozšíriť zbierkový fond múzea o osobné predmety Jozefa Murgaša (trojrozmerné predmety, fotografie, výtvarné diela, archíválne a iné zaujímavé exponáty). Múzeum tak skladá zaujímavú mozaiku o tejto významnej osobnosti. Všetky doteraz nadobudnuté poznatky získané výskumom a vlastnou akvizičnou činnosťou múzeum zúročilo pri príprave projektu.

V Pamätnom dome Jozefa Gregora Tajovského v Tajove, v ktorom sú prezentované literárne osobnosti ako *Jozef Gregor Tajovský a Hana Gregorová*, sa narodil Jozef Murgaš. Časť expozície, ktorú spravuje ŠVK - Literárne a hudobné múzeum, je venovaná práve jeho osobnosti.

Jozef Murgaš ako všestranný a vzdelaný človek videl rozvoj spoločnosti a jej života širokospektrálne a z nadhľadu. Svoj život a úsilie venoval pre blaho a rozvoj spoločnosti. Dielo a život Jozefa Murgaša má pre spoločnosť vo viacerých oblastiach veľký prínos: historický – politický; umelecký – výtvarný; technický – komunikačný a cirkevný – sociálny.

Unikátna výstava bude verejnosti prístupná do **28. 11. 2024** v priestoroch Galérie v podkroví Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici.

Zdroj:

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici